חנה אריאל — קדושים

וכי תזבחו וגו' לרצונכם תזבחוהו. ביום ובחכם וגו' ואם האכל יאכל ביום השלישי וגו' לא ירצה. ודרשו רז"ל במחשב לאכול הכתוב מדבר. בגמ' ר' לוי רמי כתי' לה' הארץ ומלואה וכתי' והארץ נתן לבנ"א. ומשני לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה. לא תאכלו על הדם. ודרז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם. הנה אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה וכו' ואתה משמרה בקרבי. פי' נשמה היא חלק אלוה ממעל שיש לכאו"א מישראל שעי"ז יש לו ידיעה והכרה באלקות. כי בלא הנשמה א"א לשום שכל להשיג ענין האלקות. מאחר שהשכל הוא נברא וכל ענין הבריאה של כל העולמות הוא דבר קטן מאד לגבי הבוי"ת עד שאין ערוך אליו כלל. ועי' פי' מלת ערך בלק"א פמ"ח. וככה יש להתבונן שאף שיש רבוא רבבות מדריגות בעולמות הנבראים זה למעלה מזה. כמו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן בין כל רקיע ורקיע. ויובן שלגבי רקיע העליון הארץ היא כגרגיר חרדל. וכש"כ שהעוה"ז כולו כלא וכאין לגבי עולם העשי' הרוחני' וכו'. וכן עולם העשי' לגבי מדריגה התחתונה דעולם היצי'. ובעולם היצי' יש כמה וכמה מדריגות זו למעלה מזו. והכל כלא וכאין לגבי מדריגה התחתונה דעולם הבריאה. ובעולם הבריאה יש ג"כ כו"כ מדריגות כמ"ש רגלי החיות כנגד כולן קרסולי החיות כנגד כולם. וכמ"ש במק"א פי' כנגד כולם. נמצא שמדריגה התחתונה דעוה"ז שלנו לגבי מדריגה העליונה דעולם הבריאה היא בודאי כלא וכאין ואפס ממש. וסד"א שיש שום ערך לומר כמו שמדרגה התחתונה דעוה"ז לגבי עולם הבריאה כך יהי' ערך מדריגה עליונה דעולם הבריאה לגבי מדריגת אלקות ממש דעולם האצי'. ולזה אמר אין ערוך לך כלל וכלל. פי' שכל ענין הבריאה אף שהוא מכח הבורא ב"ה שהוא" יכול לברוא יש מאין. הנה כח זה המתפשט לברוא הבריאה של כל העולמות הוא דבר קטן מאד. וכמארז"ל נטל צרור וזרקו. שכמו עד"מ האדם הזורק צרור שהצרור הולך מחמת כח האדם שהוא מוליך אותו למרחוק. וכח אדם זה שבזריקה הוא דבר קטן מאד מאד לגבי נפש האדם עצמה שהנפש יש בכחה רצון ושכל הרבה ומדות ומחודו"מ של כמה מיני אומניות וכלול בכח המעשה שכלול בנפש במדריגה אחרונה שבה גם כח הקטן של הזריקה. וכשהוא כלול בכח המעשה שבנפש הרי שם אף שהוא קטן מאד אעפ"כ מתאחד עם חיות הנפש שממנה מתפשט כח המחדו"מ. אבל כשיוציא הכח ההוא בכח הזריקה בפו"מ ה"ה נפרד מחיות הנפש כמו שכחות שלה מתייחדים בטרם יצאה הכח הזריקה הזה חוץ לגופו של האדם [אך אינו נפרד ממש לגמרי כידוע ענין כה"ק שהוא שכל מה שהי' לאדם בעוה"ז מחדו"מ אשר לא להוי' ותורתו ומצותיו אף שכבר נשכחו ממנו לגמרי אך ברוחניות יש להן אחיזה בנפש ומעכב לה לעלות וליכלל באור ה' עד שתקבל עונש כה"ק שעי"ז דוקא יפרדו ממנה ותשאר נקי' לעלות לשרשה וכו'. וכמ"כ יובן שכח הבריאה גם הוא עודנו קשור ומיוחד בהבוי"ת. רק שעכ"פ מובן שנתקטן מאד ערך הכח שבזריקה ממה שהי' אותו הכח עצמו כלול בנפש בטרם יצא אל הפועל בזריקה. ונמצא מובן מזה שאין ערוך כלל וכלל לכל הבריאה בכללה לגבי הבוי"ת. וא"כ איך אפשר לדבר הנברא שיהי' לו ידיעה והכרה בבורא עצמו. אך זהו"ע נש"י שהנשמה היא חלק אלוה ממעל ממש כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכי' נפח. והרי יש באדם רוח מאלקים חיים. ועי"ז יש לו אחיזה ודביקה להיות יודע ומכיר ענין האלקות. והיינו שיודע זאת גופא שאין ערוך אליו מכל הבריאה בכלל ושהיא כלא וכאין לגמרי קמי' ית'. מפני שמכרת קצת ענין האלקות עי"ז מבינה שאין הבריאה ערוך אליו כנ"ל. וזהו נשמה שנתת בי כו' אתה בראתה פי' שהשפלת אותה בתוך מדריגת הבריאה להיות בחי' האלקות שבה מאיר במדריגת כולם הבריאה. והיינו שיהי' נתפס קצת ענין האלקות אף בחכ' בינה ודעת של האדם שהוא מדריגת עולם הבריאה. אתה יצרתה שבכח הא"ס ית' השפיל עוד כח האלקי זה של הנשמה במדריגת עולם היצי'. שהוא בחי' המדות לאהבה את ה' ממש וליראה ממנו וכו'. וכעד"ז הוא אתה נפחתה בי בגוף גשמי ממש שגם הגוף יוכל להתפעל מאלקות ממש באימה ופחד ויראה ורתת ולהיות נכנע לקיים עול תורה ועומ"צ וכו'. אך ואתה משמרה בקרבי. פי' כי הנשמה הלזו שהיא כח אלקי כנ"ל הוא אצלה ירידה גדולה ועצומה להיות שרוי' בגוף וכן אפי' במדריגת הבריאה והיצירה הנ"ל ולכן תמיד הנשמה היא רוצה ליפרד מהגוף וליכלל לגמרי באלקים חיים שרשה ומקורה. רק שאתה משמרה בקרבי היינו בחי' או"מ שהוא כח אלקי עליון יותר שהוא מכריח את הנשמה להיות מתפשטת בכחות חב"ד ומדות וכו' ולהיות שרוי' בגוף דוקא. וכמו שנת' בנשמה ככה יש בכל הבריאה בכללה שצבא השמים לך משתחוים וכו' מלאכים עליונים דעולמות יצי' ובריאה. והיינו ע"כ מפני שיש להם איזה גילוי מאלקות הבוי"ת ולכן הם בטלים ומשתחוים. ושרש הכח הזה הוא מדת מלכותו ית' (שהוא מדת ההתנשאות כמ"ש במק"א). ונק' ממכ"ע שכ"ה ענין מדת המלכות לגלות רוממות המלך לעם. וגילוי זה הוא אינו שוה בכל העולמות. שבעולם הבריאה הוא בגילוי יותר מבעולם היצי' וכו' וכמ"ש בנשמה דבראתה יצרתה וכו'. וכן כמו שבנשמה נאמר ואתה משמרה וכו' שהנשמה רוצה ליפרד וכו' כנ"ל. ככה נאמר על בחי' המל' ממכ"ע הנ"ל אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט. שרוצה להסתלק למקומה באצי' ממש. רק שאעפ"כ כך הוא מדת האל' דאצי' עצמה אין מלך בלא עם נבראים דבי"ע דוקא. וזהו כמו המקיף דנשמה שמשמרה בקרבי. ולכן היא תמיד ממכ"ע:

אך יש להבין מאחר שבאמת כל הבריאה כלא וכאפס ואין קמי' ית' ונק' מלין דההדיוטא. והא לאו אורחי' דמלכא לאשתעי מלין דההדיוטא. ואם מצד מדת המל' שיהי' הוא ית' מלך על העולמות דאין מלך בלא עם. ג"ז אין מובן מה שייך לפניו ית' מלוכה על מלין דההדיוטא שהם כאין וכלא. והענין דיש בזה שני אופנים. הא' שאף שהן מלין דההדיוטא אעפ"כ עלה בחפץ לפניו שיהי' לו נח"ר כד אתכפי' סט"א וישתנו העולמות למעליותא. והוא עד"מ שיש למלך בו"ד נח"ר מצפור המדברת יותר מדברי חכמי המליצה והגיון. והב' שמה שהוא מלין דההדיוטא אינו אלא לפי השגחינו אבל כפי מה שהוא ית' צופה ומביט סתרי העולמות אינן מלין דההדיוטא כלל וכלל. וב' ענינים הללו נכללו במ"ש על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. כי ענין העבודה הוא מלשון עיבוד עורות שמתקנן ומהפכן למעליותא גדולה. וככה הו"ע התפלה שנק' עבודה כמ"ש לעבדו בכל לבבכם וארז"ל זו תפלה שע"י התפלה נתעלה חיות הגוף אל הנשמה. ע"י שמתבונן בעת התפלה על ענין האלקות כפי כח הנשמה של כל או"א ועי"ז בא אל הגילוי בגוף ממש מה שהנשמה רוצה ליפרד מהגוף תמיד וגם הגוף מתפעל באה' עזה ליכלל וליד‌בק ביחודו ית' ולצאת מחשך והעלם של עניני העולם שהן יש ודבר נפרד בפ"ע מאלקות לגמרי עד שנדמה שהעולם לעצמו הוא עיקר ענין חיי האדם וכו' ועי"ז משתנה הגוף לכהפ"ח בשעת התפלה למעליותא שחפץ באמת לדבקה בו ית' יותר מכל חיי העוה"ז. ובאתדל"ת דנשמה בגוף אתדל"ע שמתגלה בכל העולמות הנבראים בחי' אלקים אל דמי לך דבחי' ממכ"ע הנ"ל בבחי' גילוי בגוף העולמות ועי"ז נעשה עליית העולמות בכי"ו בשעת התפלה כמו שהוא בכח האדם ומזדככים העולמות עי"ז עד שבמספר הדורות לפניו עובדי ה' הוא הקץ אשר שם לחשך והעלם דעוה"ז. והזרככות העולמות הוא שעבמ"ח כנ"ל להיות לנח"ר לפניו ית' כמשל הצפור המדברת כנ"ל. והנה זאת היא בחי' גבו' דרוש"מ ובחי' הסתלקות. וע"י שעולה זאת ההעלאה שנעשה ע"י מעה"ת בעבודת התפלה כאמור מתמתקת בחי' גבו', זאת בחסדים שלא תחפוץ בהסתלקות דוקא. ולהיות התגלות המתקה זו בעולמות צ"ל ג"כ ע"י מעה"ת. ע"י שעושין גמ"ח מעוררים ג"כ חסד עליון להתפשט בעולמות שיהי' נגלה ענין האלקות

בעולם. וזהו ג"כ ענין הברכות דשמו"ע בא"י שיהי' נגלה בעולמות בחי' יחודו ית' דשם הוי' ב"ה ויתגלה תחלת המח' שעלה לנח"ר לפניו בהזדככות העולמות כנ"ל. וז"ש בגמ' דקודם התפלה נאמר אשר נשמה באפו. שאין הנשמה מתפשטת בגוף, עד אחר התפלה. כי הנשמה רוצה להסתלק תמיד כנ"ל. רק שע"י שפועלת התפעלות הגוף שיחפוץ גם הוא רק לדבקה בו ית' עי"ז מתמתקין גבו' הנשמה שמתרצה לשכון בגוף ולעשות נח"ר לפני הקב"ה בזה שמהפכת הגוף שירצה גם הוא כרצון הנשמה עצמה. משא"כ קודם התפלה אין הנשמה מתחברת עם הגוף ואדרבא רוצה ליפרד דוקא, ולכן אסור לאכול קודם התפלה כי ע"י אכילה מתחברת הנפש בגוף כידוע וממילא בישראל שהם חלק אלוה כנ"ל מתחבר גם הוא בגוף ע"י האכילה. וקודם התפלה אין התחברות לנשמה עם הגוף. וה"ז בחי' גלות לנשמה ח"ו. אבל אחר התפלה מתרצה הנשמה לשכון בגוף אז מותר לאכול. ועד"ז יובן ג"כ משארז"ל אמר הקב"ה אחר שאכל ושתה ונתגאה זה קיבל עליו עומ"ש. והיינו שע"י קבעומ"ש נעשה נח"ר לפניו ית' כנ"ל ורוצה לשכון בעולמו כנ"ל אז רשות להאדם לאכול ולשתות כרצונו לקיים חיותו בגוף לקיום העולם. אבל קודם שקיבל עליו עומ"ש שלא פעל עדיין עליו עומ"ש ה"ה אוכל לקיים העולם שזהו רצונו של הקב"ה ונח"ר לפניו. וזהו קודם שתתפללו על דמכם שר"ל שע"י התפלה מתמתקים הגבורות שבדם הוא הנפש. בין בחי' הגבורות של הנשמה כנ"ל בין בחי' הגבורות שלמעלה. בבחי' זה האדם. וכל' שנתגאה "זה וכו' וד"ל. וכמו שעל ידי התפלה שהיא על דמכם שהגוף מתפעל מאור דנשמ' ומעומ"ש עי"ז נעשה המתקה בגבורות דנפ"א ולמעלה ג"כ כנ"ל. ככה ע"י ברכת הנהנין מתמתקין בחי' הגבורות שבמאכל וכמ"ש לה' הארץ ומלואה. שהארץ הוא מלשון רצוא. בחי' הסתלקות דאלקים אל דמי לך. לה' דוקא הבורא ב"ה שאין ערוך אליו מכל הבריאה. וכן ומלואה שהוא כל הנעשה מן הארץ שכל הצומח והחי נק' גידולי ארץ וכנ"ל יש בהם בהעלם ג"כ הכח שבארץ להיות בבחי' רצוא. ולכן אף שע"י התפלה שבאתדל"ת נעשה אתדל"ע שנמתקו הגבורות דבחי' ממכ"ע היינו רק דרך כללות. והיינו בשמים ובארץ. אבל בגדולי הארץ דצ"ח. צריך המתקה פרטי' שיהי' החיות אלקי המחי' ומהוה אותם מאין ליש בבחי' מיתוק וחסדים. וזה נעשה ע"י הברכה דבה"נ שמודה ואומר שהכל הוא מעשה השי"ת ושאינו ד"נ לעצמו כמו שחוש הראות הגשמי רואה אותו. ועי"ז והארץ נתן לבנ"א ליהנות מגידולים שלה:

והנה יש עוד בחי' ואופן הב' הנז"ל דהיינו מה שהעולמות הן מילין דהדיוטא הוא רק לגבי דידן. אבל כמו דקוב"ה ידע בגוונא אחרא סתרי העולמות אינן מילין דהדיוטא כלל. והו"ע התורה שבמאמר על ג' דברים העולם עומד. דאורייתא וקוב"ה כ"ח. ואף שמדבר בעניני עוה"ז מ"מ תורה אחת היא למעלה ולמטה בכל העולמות. וכן המצות הן אבד"מ ממש בבחי' גנזי סתרי העוה"ז שאינו כמו שאנו מרגישים ורואים את העולם. וזהו אק"ב כו'. בבחי' קדושתו ית' שהוא קדוש ומובדל מזה שהוא מושג בעולמות ע"י בחי' ממכ"ע. כי ע"י בחי' ממכ"ע לבד הרי העולמות הן עכ"פ מלין דהדיוטא רק שהוא ית' נת' להיות נח"ר לפניו מלין דהדיוטא. אבל בבחי' קדושת התומ"צ אין כאן מילין דהדיוטא כלל. והנה קדושת התומ"צ אין נהנה מהן אלא הנשמה והגוף אינו רק מזדכך ע"י שהוא משמש להנשמה לקיים התומ"צ. אבל שיהי' הגוף גם הוא נהנה מבחי' הקדושה הנ"ל הוא ע"י קרבן השלמים דוקא. שמשים שלום בין ישראל לאביהן שבשמים. דהיינו שיאיר בהם בחי' זו שאין העולמות מלין דהדיוטא ואפי' אכילת בשר לתיאבון הוא בחי' בשר קדש אבל קרבנות עולה וחטאת ואשם הנה העולה היא ע"ד בחי' העבודה דבחי' העלאה דתפלה. וחטאת ואשם הוא כמו ענין גמ"ח לטהר הנפש החוטאת וכו' וד"ל]. והנה להיות האדם נהנה הנאה זו מבחי' קדושת המצות צריך לזה המתקה אחרת ואין די בהמתקה של כל אכילת חולין וד"ל. והמתקה זו ע"י הקרבן לשם ה' וכמ"ש במשנה בזבחים לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם השם וכו' לשם ריח לשם ניחוח. שזביחה זו לשם ה' מעלה הקרבן למעלה מבחי' עולמות לגמרי וזהו ע"י הכונה וע"י הזביחה, וההקטרה עצמה הוא לשם ריח שגוף האימורין עולין בבחי' ריח לה' כי הם בחי' בריאה שהוא כלא וכאין דבר קטן מאד. ועלייתו לה' הוא בחי' סגולה במצות הקרבנות כמו שהריח הוא סגולה בעץ או בפרי וסמים. ולשם ניחוח היינו שיתגלה למטה ג"כ. ובקרבן עולה אין מתגלה למטה רק בחי' ההעלאה דהיינו בחי' הביטול אליו ית' כמו בתפלה כנ"ל. וע"י החטאת שאינו כליל כעולה כ"א הכהנים אוכלים הוא בחי' המשכה למטה בבחי' חסד. ולכן הבעלים מתכפרים. אבל בקרבן השלמים נעשה שלום כזה עד שא"צ להעלאה והמשכה ר"ל לגבו' וחסדים דעבודה וגמ"ח. כי העולמות עצמן אינן מלין דהדיוטא ולכן כל ישראל אוכלים קדש. ודוקא אחר שנשחט הזבח לשם ה' וכו' כנ"ל שעי"ז נעשה מיתוק מלמעלה מעלה עד שיוכל ישראל למטה ליהנות מן הקודש ממש:

ובזה יובן דבר אל כל עדת בנ"י ואמרת אליהם קדושים תהיו. פי' לפי הנ"ל שהנשמה צריכה שימור והיא רוצה להפרד מחשך העוה"ז וישות הבריאה. לכן צוה ה' למשה שימתיק גבורות שלהם ויבטיח אותם לומר קדושים תהיו שזהו לשון הבטחה לעתיד. בודאי סכ"ס תהיו קדושים. ועכשיו הוא בלשון צווי שמחויבים להיות קדושים דהיינו קדש עצמך במותר לך. שגם לאחר התפלה ואחר בה"נ לא ימלא תאותו לגמרי. כי התאוה אינה אלא לפי החשך דעוה"ז שהוא מלין דהדיוטא. אבל ישראל הדבקים בה' המלך הקדוש יש להם שרש אחיזה בבחי' זו שאין העולמות מילין דהדיוטא כנ"ל. ולזכרון זאת הבחי' ימעט מן התאוה להראות שאין הגוף והרגשתו כמו שהוא בחשך העוה"ז חשוב וספון אצלו. רק מה שהוא ההכרח לקיום העולם כנ"ל. ועז"א וכי תזבחו זבח שלמים לה' שהוא בחי' המיתוק להתגלות בהנאת הגוף בחי' העליונה שאין העולמות מילין דהדיוטא שהוא בחי' התו"מ כנ"ל. בזה לא יהי' ע"ד קדש עצמך במותר לך שאינו סופן את הגוף לרצונותיו כנ"ל. אלא דוקא לרצונכם תזבחוהו שיהי' ברצון הגוף דוקא. והטעם לזה. כמ"ש חייבי חטאות ואשמות ממשכנין אותן דהיינו שכופין אותם עד שיאמר רוצה אני והרמב"ם בהל' גיטין כתב הטעם למה מועיל הכפי' בדבר שצריך לעשות ברצון דוקא שהוא משום שהמחזיק בתורת ישראל יש לו רצון לעשות מצות התורה רק שיצה"ר שבגוף מכסה על אותו הרצון. ולכן צריך להסיר אותו המונע ע"י הכפי' ונשאר הרצון העקרי שאומר רוצה אני ובקצרה היינו רצון של הנשמה. ואף שהגוף אינו רוצה אין בכך כלום רק שע"י הכפי' יהי' עכ"פ הדיבור רוצה אני. וזהו דוקא בחטאות ואשמות. אבל בשלמים צריך דוקא שתאיר הנשמה בגוף ותהפוך אותו לרצות כרצונה דוקא שזהו במקום המתקה הראשונה דאכילת חולין כנ"ל. ואחר זאת ההכנה יוכלו לעשות המתקה עליונה מזו שיוכלו לאכול גם מקודש. וזהו לרצונכם דוקא תזבחוהו שיהי' הגוף רוצה ברצון הנשמה עי"ז תהי' הזביחה המתקה שלימה ליהנות גם מבחי' קו האמצעי דתומ"צ. ואמר ביום זבחכם ואכל וממחרת כי יש בזה בחי' המתקה דב' בחי' דסוכ"ע וממכ"ע שנחשבין כאחד שאין בריאת העולמות בבחי' ממכ"ע מילי' דהדיוטא דלאו אורחא דמלכא כו'. אלא הן הן אורחין דמלכא דוקא כהליכתו למעלה כ"ה למטה. ונגד הב' הבחי' נעשה המתקה על ב' וימים שיוכלו לאכול הקודש. אבל יותר מב' ימים אין מקום להיות קודש נאכל לכן והנותר אח"כ באש ישרף. ועז"א ואם האכל יאכל וכו' כנ"ל. לפי שמה שיכולין לאכול קדש הוא מחמת המתקה דזביחה דמח' לשם ה' וכו' כנ"ל והוא הגורם לאכילה. ולכן דוקא כשהמח' היא כתיקונה אז היא המתקה נכונה. אבל כשמחשב על אכילה חוץ לזמנה א"ז המתקה. ואדרבא את קדש ה' חלל שממשיך אותו במקום חול. כי אין מיתוק הקדושה מגיע עד שם. וז"ש ואם האכל יאכל במחשב לאכול. כי עיקר ההמתקה תלוי במח' וזהו האכל לשון מקור האכילה הוא הממתיק למעלה ע"י העלאות הזביחה. עי"ז יאכל שהוא הגורם ומתיר האכילה למטה כמו שמיתוק התפלה וברכות הנהנין הן הגורמין להיתר אכילת חולין כנ"ל וד"ל: